

# מחשבה קצרה על הדף

הרב יחזקאל הרטמן

ראש השנה דף ד

עניין: הרי זה צדיק גמור

מהר"ל חידושי אגדות

בשביל שיחיה בני כו'. (ג' ע"ב). כורש מלך וכו' [יש מקשים על זה הרי אמר אנטיגנוס (אבות פ"א) אל תהיו כעבדים המשמשים את הרב לקבל פרס, ואין קשיא דהתם בפרקי דברי מוסר הם, ובא לומר כי עיקר המצו' שלא על מנת לקבל פרס רק עובד מאהבה, וכדאמר בפ"ק דע"ז (י"ט א') אשרי איש ירא ה' במצותיו הפץ במצותיו הפץ ולא בשכר מצותיו, והיינו דתנן אל תהיו כעבדי' המשמשים את הרב לקבל פרס, כי מפני שכתבי' אשרי ולשון זה משמע שהוא מאושר ומשובח לדבר זה כאשר עושה מאהבה. דאע"ג דצדיק גמור הוא, מ"מ עיקר המצוה כאשר עובד מאהבה, ובפרק משה קיבל הוכחנו (ד"ח) מלשון אנטיגנוס שלא בא לומר רק שכן הוא יותר טוב עי"ש.] / והא דאמר בפ"ק דאבות אל

במצותיו הפץ ולא בשכר מצותיו, והיינו דתנן אל תהיו כעבדי' המשמשים את הרב לקבל פרס, כי מפני שכתבי' אשרי ולשון זה משמע שהוא מאושר ומשובח לדבר זה כאשר עושה מאהבה. דאע"ג דצדיק גמור הוא, מ"מ עיקר המצוה כאשר עובד מאהבה, ובפרק משה קיבל הוכחנו (ד"ח) מלשון אנטיגנוס שלא בא לומר רק שכן הוא יותר טוב עי"ש.] / והא דאמר בפ"ק דאבות אל

## תוספות יו"ט אבות א, ג

אלא שהיה ליה לפרש בפירוש שיהא מפורש לכל שומע. [וראימי צמוס' פרק קמא דר"ה ריש דף ד' שכתבו דמתני' זנכרים שמוהין על הראשונות. ע"כ. וממיהני היאך אפשר לומר כן שהתנא נקט מלתיה על העכו"ס. וכ"ש דכל הני מילי דאבות מרגלח בפומייהו הוי. לפי פי' אחד\*] דהר"צ לעיל במשנה ז'. וגם רבינו הקדוש לא היה לקצו צמסנה. אם אין דבריו כי אם על העכו"ס. ונחה שקטה דעמי צראומי דצריהם ריש פרק קמא דפסחים דף ח' ריש עמוד ז' שכתבו דמתני' מיירי צכה"ג שאם לא תצא לו הטובה שהוא מנפה. חוהה ומתחרט על הנדקה שעשה אבל מי שאינו מוהה ומתחרט הרי זה צדיק גמור. וכן משמע בריש ר"ה ובפ"ק דצ"צ [שם]. ולפי' הא דנקטי צר"ה עכו"ס לדוגמא בעלמא שהם חוהים כדליתא התם בגמרא. אבל משנתנו בישראל המוהה. ודצריהם הכי קאמרי דמתני' זכגון עכו"ס וכו'. והיינו ישראל המוהה. כמו עכו"ס שהוא מן הסתם מוהה:] פרס. כתב הר"צ הוא שאדם נותן למי שעבד אותו והוא אינו

## פרי צדיק תולדות אות י'

ואמר צוה"ק פתיחה זו לפי הברכות דבאמת צוה יש הבדל בין ישראל לעמים דבישראל האימר סלע זו לנדקה בשביל שיחיו בני ה"ז צדיק גמור. ובכורש קרי ליה בשביל זה לאחר שהחמיץ (כמ"ס ר"ה ד). דישראל שבשורש רוצה לעשות רטון אביו שבשמים. אף שיש לו מטון להגאח עלמו מ"מ במעמקי לבבו המכוון שלו לשם שמים לעשות רצונו ית'. משא"כ בעכו"ס כשמכוין להגאח עלמו בעשייתו מוהה הוא אין לו שום מכוון אחר רק להגאח עלמו. וכאן אף שבאמת היה יעקב המתצרך ולא היה